



V sredo in saboto

izhaja in velja:

za celo leto	6 for. 20 kr.
pol leta	3 " 20 "
četrt leta	1 " 70 "
mesec	— " 60 "

Po pošti:

za celo leto	7 for. 50 kr.
pol leta	3 " 80 "
četrt leta	2 " " "
mesec	— " 70 "

SLOVENEK.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“

Nar. pesem.

Oznanila.

Za navadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat, 8 kr., ktera se dvakrat, 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; veče pismenke plačujejo po prostoru.

Za vsak list mora biti kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Št. 66.

V Celovcu v sredo 30. avgusta 1865.

Tečaj I.

Helfert in naše šole.

Najhujši nasprotniki novega ministerstva so birokrati, to je ljudje, ki hočejo povsod svoj nos in svoje roke imeti, za vse misliti in delati, vse oskerbljevati in varovati. — Drugi nasprotniki so liberalci, to je ljudje, katerih Bog je Šmerling in njegov februarški patent, njegov oži in širji državni zbor, posebno pa ljudje, katerih liberalnost v tem obstoji, da vse, kar je drugim drago in sveto, zlasti cerkev in njene naprave, narodnost in njene pravice na smeh postavljajo in z nogami taptajo. — Slednjič so Belkredijevi nasprotniki še tudi hegemonisti, to je ljudje, kateri na to mislijo in merijo, da bi Nemci in Madjari nad vsemi narodnostmi gospodovali, drugi narodi — Slovani in Romani — pa da bi jim pohlevno in tiho služili in njih slavo širili.

To so Belkredijevi in nove sisteme najpervi in najhujši nasprotniki, in ravno ti vse, kar novo ministerstvo počenja, černijo, ovirajo in podirajo. Tako se je te dni raznesel glas, da je Belcredi volje Dr. Helferta poklicati v ministerstvo, postaviti ga na imenitno mesto in mu izročiti šolske zadeve. In strašen vihar in hrup je navstal po vseh listih, ki služijo birokratom, liberalcem ali hegemonistom. Tudi pri Šmerlingu je baron Helfert stal v službi, ali tedaj je bil dober in bilo je vse prav, sedaj pa nas Bog obvaruj tega strašnega moža! Od drugih Helfertovih strani ne govorimo, ampak le o šolskih zadevah, ktere ima menda g. Dr. Helfert v roko dobiti; o teh pravimo: Sreča za naše šole, ako pridejo Helfertu v oblast! Naj pa nihče ne misli, da se Belcrediju in Helfertu prilizujemo in jima po krivici kadimo: naj stoji tukaj, kar je ravno o tej zadevi „Zgodnja Danica“ že leta 1862 pisala in so tudi „Novice“ za njo ponatisnile. „Zgodnja Danica“ in „Novice“ pravijo to le:

„Poslušajmo, kaj zastran šolskih reči govori mož, ki ne bo nihče trdil, da je prenapet, še celo v prid nemcev ne. Lan-

skega leta je prišla na svetlo knjižica: „Die sprachliche Gleichberechtigung in der Schule und deren verfassungsmässige Behandlung. Ein Versuch zur Verständigung. Von Josef Alexander Freiherrn v. Helfert.“ Helfert je izmed državnih mož, ki v ministerstvu notranjih zadev ko državni podtajnik opravlja naučne reči, in spis bi se zamogel naravnost uradni (officielle Schrift) imenovati, pravi „Literatur-Zeitg.“, ki ima obširno pretresovanje tega dela.

Helfert pravi med drugim: „Gotovo izvira iz narodovne ravnopravnosti v šoli, da naj se vsakemu domačinu zmožnost odpre, da si more v svojem maternem jeziku v vseh raznih vednostih (in allen Wissenszweigen) zadostno izobraziti. To se sploh ne dá tajiti, vendar se v posebnem ne dá povsod izpeljati.“ V izglede stavi, da se Madjaru ne more prilika dati, da bi se v madjarščini izučil rimskega prava, modroslovstva, ločbe itd. Toda taki zadržki se dajo odpraviti.

Ljudske šole obravnava Helfert: 1) kakor začetne, 2) kakor olikovavne, in 3) kakor pripravljavne šole. Začetne šole dajejo potrebno izobrazbo vsemu rastečemu prebivalstvu brez ozira na posebne potrebe raznih stanov in morajo svoje učenje edino in samo v maternem jeziku začeti in nadaljevati. *) Olikavne, to je, glavne in mestjanske šole, mladost dušno in нравno olikujejo za njeni rokodelski poklic, in naj ta namen dosega v maternem jeziku. Više ljudske šole, ako so priprave za gimnazije in rečnice (realke), morajo po deželah mešanih jezikov mladost v maternem, in po okolišinah v drugem deželnem jeziku tako izučiti, kakor je potreba, da se zamore nauk na gimnaziji ali realki v tam bivajočem učnem

*) Mit psychologischer Klarheit und mit pädagogischer Kenntniss wird der Beweis geführt, dass das gleichzeitige Bestreben einer zweiten Sprache ein pädagogisches Absurdum sei, so sehr auch Gebildete und Ungebildete für eine Doppelrichtung öfters schwärmen. „Literatur-Ztg.“

jeziku začeti ali pa po okolišinah v drugem deželnem jeziku nadaljevati.

Zastran vprašanja, ali naj središnja državna oblast, ali deželska samosvojnost (autonomija) o šolski jezični zadevi določuje, pravi državni podtajnik, da je očitno v prid posamesnih kraljestev in dežel, ako občno državno postavodajstvo le pri splošnih pravilih ostane, vso vravnavo ljudske šole, njeno osebstvo itd. pa deželnemu postavodajstvu prepusti.

K temu pristavlja „Literatur-Zeitg.“: „Kakor smešno, narobe in narodno bi bilo, ako bi kdo hotel vsako posamesno dete z ravno tistimi pomočki in po ravno tistih pravilih odrežati, kakor drugo; tako bilo bi smešno in nepolitično, ako bi kdo hotel v reji mladosti eno deželo po ravno tistem kopitu z rejilnimi napravami osrečevati, kakor drugo.“

Z najbolj debelimi črkami pa bi se moglo natisniti, kar piše Helfert zastran tako imenovanih srednjih šol, gimnazij in realk po nemških krajih, namreč: Učenje v srednjih (gimnazijskih in realnih) šolah se ne sme brezozirno v drugem deželnem jeziku rabiti; marveč naj se obravnava (nemščina) v začetku kakor učna tvarina (Lehrgegenstand), in po stopnji doseženega znanja se sme rabiti za učni nauk nekterih oddelkov („für gewisse Fächer“). Materni jezik ima v spodnjih oddelkih prvo roko (bleibt vorherrschend), pa tudi pri odločenih tvarinah v gornjih odredih, zlasti v oziru klasičnih jezikov.

Veroznanstvo in нравstvo (Glaubens- und Sittenlehre) naj se od najspodnjšega odreda uči v maternem jeziku.

Materni jezik in njegovo slovstvo ohraniti sebi primerno mesto od najspodnjšega tje gori do najvišjega odreda.

K temu pravi „Literatur-Zeitg.“: „Tej misli ne moremo odreči svojega popolnega potrjenja. Ona hoče, da naj se domačinu tudi na stopnji najvišje olike zagotovi njegova domača beseda, ki mu je od mladih

Besednik.

Še nekaj besedic o bodočem našem slovarju.

Neki so v tem listu že pisali o nekterih potrebnih lastnostih novega slovarja, n. p. o naglasu; jaz bi rad svoje misli o končnem namenu njegovem povedal. Ta je gotovo: ponuditi besed in izrazov za vse razmere življenja. Obsegati bode torej imel ne le izraze sa kmetijske, bogo- in jezikoslovske, nego tudi za vse znanstvene predmete sploh in za umetne in obrtniške stvari. Prašajmo se pa, so li že vsakršne učenosti pri nas tako dovršene, da smemo reči, da so lastnina naše književnosti postale? Imamo li vsem znanostim pristojnega besedja? — Vsakdo mi bode pritrdil, da ne. Torej nam slovar, ako se ne bode z ozirom na znanstva in umetnosti sestavil, ne bode vsestrano stregel v bodočih časih, kedar bodo ti predmeti pri nas udomačeni, česar se vsaj nadjamo. Slo-

var bi tedaj, ako se na vrat na nos izdelovali in izdajati začne, lahko utegnil pomanjkljiv postati. Najnaravnejše bi gotovo bilo, da gredo znanosti naprej, slovar pa za njimi. —

Čudno se nam je zdelo, da k vredovanju slovarja ni poklican tako veljaven in skušen jezikoslovec, kakoršen je g. Levstik. Iskreno rečemo, da mimo njega v Ljubljani ni sposobnejše osebe za tako delo. Naj pokažejo gospodje, ki imajo slovar v delu, da Slovenci vedo čislati svoje učenjake brez obzira na njih osebnosti in da nismo starim židom podobni, ki so izganjali svoje proroke. Inače si nakopljemo veliko odgovornost na glavo in slovar bo škodo trpel. Da se g. Levstik k vredovanju pozove, to vem da tirjajo vsi pošteni narodnjaci razun Ljubljane.

Končno še eno željo. Ker je že ljudstveni jezik v neštevilnih prikaznih najsorodnejši srbsko-hrvaškemu, naj se tedaj pri vstvarjanju novih izrazov najbolje in največ na srbsčino in hrvaščino gleda. Ako bomo s Serbi in Hrvati v učenostih in umetnostih združeni, gotovo bomo tedaj vsi trije narodi najprej dušno in telesno ojačili. Saj nekam se nam

je v književnosti treba naslanjati; naslanjamo se na naše najbližje brate. Nikar pa se ne odcepajmo še bolj in dalje od njih jezika, kar nam le škoduje. Torej svetujemo, naj bi se v našem slovarju srbsko in hrvaško narečje ne pogrešalo. X.

Vsem Slovanom.

Časnik „Srbska sloboda“, ki je začel v Genfu v srbskem in francoskem jeziku izhajati, prinaša na čelu lista zanimiv članek „o serbski slogi“. Ker si tudi pri nas za slogo bodisi v ožem bodisi v širjem pomenu veliko prizadevamo in nam res mora za njo veliko veliko mar biti, podajamo tu svojim bralcem v resni premislek to, kar piše „S. sl.“ o slogi. Ona piše tako le:

„Sloga je prvi pogoj za obstanek in razvitek za svobodo kterege koli naroda. To uče trde skušnje tudi srbske domoljube. Nesloga je Srbiji mnogo nesreč nanesla; po njej so se utrdili tuji v nji; domače razprtje je posebno vzrok, da so si v 14. stoletju Turki srbsko carstvo osvojili ter ga razdrobili.

Pozna je te nesrečne dogodke iskali so srbski

nog ljuba in draga, kakor jo sme rabiti v vsaki naslednji službi.“

Pisavec vrh družega govori tudi o visokih šolah in njih djanski strani in postavlja načelstvo, da v dosegi djanskih namenov zamorejo le samo edino djanske okolišine in potrebe pravilo ali ravnilo biti. „To pravilo si bo v bogoslovju, pravnstvu itd. vedelo pridobiti veljavo, dokler trdno stoji pravično vodilo, da naj se strankam v tistem deželnem jeziku pravica dela, v kterem so klicale se v sodnikovo razsodbo, da naj se občinam v unem deželnem jeziku ukazi dajejo, v kterem so zmožne jih umeti in se po njih ravhati. Ta reč je ravno tako naravna, kakor una, da v slovenski vasi duhoven ne sme po nemško pridigati ter kersanskega nauka učiti in izpraševati.“

„Da se mora pri deljenju raznih učilnic djanskim okolišinam in potrebam s tem zadostiti, da se dajo možem, ki razne jezike znajo, se samo po sebi razume — je pa tudi ob enem trdna volja c. k. vlade.“

Naša reč ni preiskovati, če vse v uni kajžici izrečene načela dosežejo dovršeno ravnopravnost, ali ne; to pa sleherni vidi, da smo s šolami na Slovenskem še deleč deleč od tega, kar je tukaj izrečeno, in da zato še ni rovar, kdor željo izreče, naj bi tako bilo, kakor je tukaj za pošteno, pravično in ustavno spoznano in skorej da velevano.

Avstrijsko cesarstvo.

Dežele niže-avstrijske.

Iz Dunaja ▽ (Dr. Bleiweis in Belcredi; pogodba gostinska; novi nadžupani; Sedmigrško; amnestija). Bog nas Slovencev vendar ne zapusti. Vsi narodi imajo svoje zagovornike na Dunaju ali pošiljajo deputacije k visokemu ministerstvu, — le sami Slovenci nimamo žive duše, ki bi na Dunaju za nas govoril sedanje imenitne dni. In glej! opravila pri nekem zdravniškem zboru peljejo našega pervaka g. dr. Bleiweisa na Dunaj in njegovo rodoljubno serce mu ne da mirovati; napravi se slavni naš rodoljub in se poda k g. ministru grofu Belcredi-ju. Kar se je pri tej avdienci govorilo, ne vem še na tanko, le toliko sem slišal za gotovo, da se je govorilo o vpeljanju slovenskega jezika v šole in urade. Belcredi je menda obljubil in priterdil, da je resnične volje, vsem narodnostim enake pravice skazovati in zatorej tudi Slovencev ne pozabiti, za ktere se je došedaj tako malo zgodilo. Kakor že veste, prišel je ljubljanski župan g. dr. Costa na Dunaj in je ravno danes g. Belcredi-ju zapupno pismo mestnega odbora v Ljubljani izročil. Slišal sem praviti, da misli tudi g.

dr. Bleiweis g. županu se pridružiti. Ta pot tudi gotovo ne bode zastoj. Slava!

Gostinska pogodba je zdaj znana in iz nje smo zvedeli, da Avstrija Lauenburg za 2½ mil. tolarjev Pruski v last prepusti. Zavoljo tega velikonemški časniki hudo razsajajo nad Mensdorffom in pravijo, da bode Bismark sčasom Avstrijo še do celega iz Nemčije potisnil; po tem pa bode zastoj vse, kar smo za Slevik-Holštajn denarjev potrosili in kervi prelili. Nam Slavjanom pa ne visi naše serce na nemško, timveč proti jutru in po naših mislih bi bilo najboljšje, da bi se Avstrija v nemške zadeve nikoli ne bila tako posilama vtikala (saj nas menda nihče noče in se nas vse brani v Nemčiji), naj bi pa na to tiščala, da jej Pruska mesto polabskih vojvodin kako drugo primerno deželo, na primer nekdanje dežele korone češke izroči, in potem naj Avstrija nemškim zmešnjavam iz celega serca reče: z Bogom za vselej! — Grof Belcredi še vedno le molči in ne kaže, kaj in kam. Vse je še danes bolj temno, vse je še danes nekako naškerpilih in najboljšim njegovim prijatom in zapovornikom že serce upada. Kaj bode z nami takraj Litave, ker Belcredi tako tiho in mirno dela, Majlath pa tako krepko in očitno stopa na svojej madjarskej cesti naprej. Vse madjarske pervake bode skorej imel okoli sebe v dvorskej kancelariji in po županijah na Ogorskem. Imenovani so znani možje: Szögyényi — Marich, Vay, Fiath in Pechy za nadžupane, vsi prevejeni madjari. Komej se je to zgodilo, že spet skače druga novica, da dobi učeni madjar Pavel Somsich neko visoko mesto v dvorskej kancelariji. Res Majlath zna železo kovati, dokler je goreče, — pa žalostno, da se drugih narodnosti na Ogorskem ne spominja, — od kakega Slovana ali Romana še govora ni: Kar je preveč, je preveč in škoduje, in madjarom ne bodo njih nepravilne prenapetosti gotovo pridovale. — Pa da si tudi še ni svojih misli na Ogorskem do čistega dognal, že Majlath svoje oči in serce obrača na Sedmigrško. Kakor sta nekdaž škofa Šaguna in Sterka — Sultz romala k Šmerlingu na Dunaj, da sta Sedmigrščane spravila v državni zbor, tako dohajajo zdaj drugi velikaši gg. Kemenyi, Josika, Mikó itd. na Dunaj, da bi dognali tako imenovano unijo ali združenje Sedmigrškega z Ogorskim. Res gotovo je, da je neobhodno treba, naj se tudi to vprašanje zravna, pa Madjari naj gledajo, da se vse godi po postavi in pravici. Pa to vprašanje je tako imenitno, da Vam v prihodnjik kaj pišem o njem. — Preden sklenem, Vam naznanjam le to še, da je presvitli cesar svoje pomilovanje raztegnil tudi na dva znana hervaška obsojenca dr. Starčevića in Perkovca; poslednji je bil vrednik „Pozorjev“ in na voljo mu je dano, da sme spet „Po-

zor“-ja na svitlo dajati. Ta odlok bode Mažuraniča poslal gotovo po vsem Hervaskem. Še eden je, g. dr. Kvaternik, ki je bil celo iz domovine prognan in se klati po svetu. Kdaj bode tudi za tega rodoljuba vdarila ura pomilovanja; Bog daj, da skorej!

Dežele notranje-avstrijske.

□ **V Celovcu.** 29. avg. (Seja kmet. odbora. — Cigani. — Vreme.) V čertek, t. t. 31. avg., bode imel odbor tukajšnje kmetijske družbe sejo, v kterej se bodo končno dogovorili zastran bodoče razstave, ki je konec prihodnjega meseca tukaj v Celovcu napovedana. Nadjamo se, da bodo odborniki tudi pravičnim željam in zahtevam koroških Slovencev ustreigli ter vse storili, da bo tolikanj važna razstava res vsem deželanom v prid. — Razun potevuhov, čez ktere vse toži, so tudi cigani, ki nadlegujejo trumama bolj samotne kraje, res prava šiba. Posamezni ljudje so tu ob vso moč. Deželska gosposka naj bi občinskim predstojništvom krepko pomagala, da bi se tej nadlogi vsaj nekoliko v okom prišlo. — Vreme je zdaj bčelam, ajdi in turšici kaj ugodno.

□ **Št. Lenart** v beljaški dekaniji, 22. avgusta. (Knez o škof). Danes so premisljivi knez in vladika kerški, g. Valentin Wiery, obiskali našo faro. Ob ¼ 8h zjutraj so se pripeljali s svojim g. kaplanom semkaj in pri okusnem iz jelove brine sestavljenim slavlolu (častnih vratih), ki je imel za napis zgornaj slovenski izrek: „Živijo!“ pozdravljali so jih č. gg. duhovniki, okrajna predstojnika podklosterski in beljaški — prvi v črni obleki — po Belcredi-tovem, drugi pa v državni — po Šmerling-ovi sliki, — potem fužinar Froeschl in občinski predstojnik Gröm in velika množica ljudi. Ob 8h so se pričele sv. cerkvena opravila. Pridigovali so res dobro g. Josip Mišić o predmetu: „Sv. cerkev ima v sedanjem času mnogo nasprotnikov. Dolžnost naša je se hlabro za njo, kot za največi dar božji, potegovati. K temu pa potrebujemo božje pomoči in krepostiv.“ Po sv. maši, kojo so premil. knežostovi brali, so škof sami obilno število spovedancev obhajali, potem pa v čisti in jederni slovenski besedi imeli nagovor. Želó nas je veselilo slišati iz ust našega višega dušnega pastirja božjo besedo v milem in dragem nam jeziku materinskem! Po dokončanih sv. opravilih so obiskali knežof tudi šolo, kjer jih je mala deklica v imenu součencev in součenk z mičnim nagovorom pozdravila. Bili so potem blizo 1 uro in pol pri izpraševanju v šoli. Prašali so brihtne slov. otročiče mnogo in sami ta-le nemški stavek narekovali: „Je mehr Sprachen wir lernen, desto tauglicher werden wir für die verschiedenen Verhältnisse des

hajduki v slogi novo moč, da bi obnovili neodvisnost narodno; izbrali so si za geslo pomenljive besede: „Vsak za vse a vsi za enega“, ter so storili, da se je Srbija osvobodila v začetku tega stoletja.

Deželi, ki je prva povzdignila svoj glas za svobodo na Balkanskem, delajo se danes sovražne zanjke. Mi ne bomo vsega pretresali, kar se na skrivnem počenja na polju „vzhodnega prašanja“; nesmemo pa oči zatisniti in molčati k temu, da bi se samostojnost mlade Srbije dela tuji milosti in nemilosti v roke in v takšno stanje, kakošno bi le tujemu napadniku pridovalo, da bi ukončal samostojnost srbsko.

Po današnjih političnih razmerah lahko vsak syododoljubiv in nepristranski srbski domoljub spoznava, da je sloga ta čas (ravno zdaj) Srbiji potrebnejša, nego ji je kdaj bila: treba je, da imajo vsi sinovi srbske domovine eno misel, eno voljo, da se ustavljajo vsakteremu poškodovanju bistvenega prava narodnega, tistega, ki nam veli, da je Srbija sama svoja, da se sama vlada in da samostojno razvija vse svoje dušne in telesne moči. To pravo si je narod srbski s svojo

krvijo odkupil: dolžnost je tedaj današnjega zaroda, da ga varuje in nepoškodovano zanamcem našim izroči.

Ker se ne da zanikati, da dostojinstvo (čast) in interes Srbije sloge išče, moramo se tedaj tu ogledati samo po težavah in ovirah, ki se v Srbiji nasproti stavijo slogi, kteri ta list služi.

Da bi se pa tem prej v okom prišlo, treba je razločiti, kaj je sloga, ki si jo mi želimo.

V Srbiji, odkar se je osvobodila turškega jarma, ravnala je stranka, ki je imela oblast v svojih rokah, in pa una, ki je po njej hlepela, napek s slogo; kazali pa ste obé le tedaj na slogu, ko se jima je potrebno zdelo, da bi vsilile deželanom voljo in strast enega ali več njihovih slednikov. Pogajale se ste večkrat med seboj, naslanjaje se ena na drugo, da bi pri kakem novem krvavem boju moči bile razdeljene.

Svobodoljubni domorodci srbski pa ne razumevajo tako sloge, za katero so v tem listu govoriti in jo braniti sklenili. Kar ti domorodci hočejo, to je sloga razvitja iz srede naroda samega, sloga tega, kar zadeva

občne interese deželanov, zraven pa ne ukončuje njihovih osebnih pravic, t. j. da se vsi vjemajo v tem, kar zahteva občna korist in so pripravljeni vsi za enega in eden za vse braniti osebne in društvene pravice. Ako so se nekdaž stranke posluževale skrivnih in silnih pripomočkov, da bi vsilile deželi tisto škodljivo edinstvo, ki so jo napek „sloga“ imenoval: liberalni domoljubi so prepričani, da se samo očitno in na podlagi pravice osebna prizadetja složiti morejo in da vsi priznajo, da je le resnica, pravica in modrost, po kterih se zamorejo ljudje in narodi vladati. Stranke so se pogostoma na videz goreče objemale, samo da bi se lože med seboj podavile in poklale; ali svobodoljubni srbski domoljubi hrepené in delajo za tisto slogu, po kterej naj bi Srbija postala bratovsko društvo, ki ga vnema občna korist, svoboda in človeštvo, in ki mu moč dajejo državljanske in narodne kreposti.“

To je ideja ali uzor tiste sloge, za katero si prizadeva „Srbska sloboda“.

menschlichen Lebens". (Čim več jezikov se pričujemo, tim sposobniši postanemo za razne razmere človeškega življenja, ali kakor so učenci prestavili: "Več jezikov eden zna, več velja za različne zadeve čl. ž.") Pri- znavamo *)! — S šolo v št. Lenartu so bili premili, knezoškof tudi zastran nemščine prav zadovoljni. Otroci so pa tudi na nemška vprašanja iz slovnice, iz številjenja na pa- met in v obziru ustmenega miselnega iz- raža dokaj točno in pravilno nemško od- govarjali. Reči moramo, da tukaj okrog ni nobene druge slovenske šole, ki bi se mogla s takim napredkom v nemščini ponašati. Le škoda, da je bilo premalo časa, da bi bili nam Slovencem pravični knezoškof tudi gledé slovenščine kaj več izpraševati pustili. Ali, kolikor smo gledé materinskega jezika v šoli slišali — pa tudi umni učitelj in na- rodnjak, g. France Gajlar, nam je tega porok — nam kaže, da so pridni učenci tudi v svojem domačem jeziku, kar je prvo, če ne bolj, tako gotovo tako dobro izurjeni kakor v ptujem nemškem jeziku. — Po do- končani skušnji se je veliko lepih bukvic in drugih ličnih daril med učence razdelilo, vladika pa so marljivega učitelja, kakor tudi zaslužni, javno pohvalili. — Kot šolske do- brotnike sem slišal imenovati gg. kaplana Stoekl-na, starega Rasingerja in Froesl- na. — O 1/4 so se odtod odpeljali ljudo- mili knez in vladika, med tem ko so, kakor pri njih dohodu, možnarji gromeli. Naj bi vzvišenemu g. knezoškofu ostala št. lenar- ška fara v dobrem spominu, kakor bode nam njih današnja nazočnost — nepoza- bljiva! —

Iz Štajerskega. Δ 21. avg. — (Stari in novi deželni poglavar. Deželni odbor in slovenščina.) Današnji listi naznanjajo nam Slovence ugodno novico, da je dosednji naš deželni poglavar na svojo prošnjo v pokoj djan. Naši nemški časniki, vladni in nevladni, mu pojejo slavo in arčno obžalujejo, da prostovoljno (?) od- stopi ta gospod, ki si je pridobil toliko za- slug za našo vojvodino kot resnični prija- telj ustave (t. j. Šmerlingove), kot podpor- nik svobodnega tiska (dokler je njega in Šmerlinga hvalil, — "Volksstimme" pa bi drugo zapela, ko bi reva še živela), kot prijatelj društvenega življenja (t. j. Säng- er in Turn-Vereinov), uboge čitavnice posebno pa ptujska in mariborska, bi vedele mar- siktero povedati od njegove ljubezni do društvenega življenja Slovencev. Bil je od leta 1853, torej skoraj 12 let, naš deželni poglavar. Njegovo delovanje, kot poglavar, znano je dosta, da ni treba, posebno ga omenjati, tako pravi "Tagespošta" in to moramo res pritrditi, le v drugem smislu, kakor ljuba "Tagespošta" meni. Tolikokrat dana nam je bila priložnost, ne samo spo- znati, ampak tudi čutiti to delovanje, da smo mi Slovenci že prav težko čakali, kedaj da se bo grof vsaj enkrat podal v jako za- služeni pokoj. Vozil se je mnogokrat po slovenskih okrajih, in še nedavno dvakrat obhodil naše okrajne urade pa večidel le zato, ker se zaradi sedanjih splošnih denar- nih stisk davki niso v redu plačevali in mu predstojniki niso bili zadosti ostri in niso koj vsakega reveža rubili, kteremu pri vsej dobri volji ni bilo mogoče, vseh davkov poplačati. Znašiti, da imajo Nemci vzroke, mu hvaležni biti, pa jako dvomimo, ker tudi med njimi si ni pridobil toliko zaupanja, da bi ga bili poslali za svojega zastopnika v deželni zbor. Čemu tedaj tako hvalisanje nemških časnikov, kateri vedno usta polna imajo liberalizma in neodvisnosti? — Pa pustimo minulo, saj se nam obeta boljše prihodnost. Imenovan je namreč za na- šega poglavarja g. baron Mecséry. Od njega drugega ne vemo, kakor da je bil več let policijski minister. Pa ker je od ministra Belcredija poklican na tako visoko mesto, nadjamo se, da bode v duhu mini-

sterstva delal, zlasti kar se tiče vpeljave narodne enakopravnosti. — Kako da se v tem oziru nam štajerskim Slovincem godi, nam ni treba obširno popisovati. Skorej za- vidljivo gledamo na naše brate na Goriškem, kateri vsaj od deželnega odbora vse dopise dobivajo v slovenskem jeziku. Pri nas pa od slovenščine v uradnih ni ne duha ne sluha! Naš deželni odbor v Gradcu je čisto nemški in tudi v svoji pisarnici nima ne enega uradnika, ki bi naš jezik razumel, in vendar nas je med 1 milijonom prebi- vavcev čez 400.000 Slovencev. Ali to ni žalostno? Od naših slovenskih poslancev pričakujemo, da bodo že v prihodnjem de- želnem zboru tudi to tirjali, da vsaj eden uradnik v pisarnici deželnega odbora mora izurjen biti v slovenskem jeziku. Pravično se ve da bi bilo, da bi eden odbornik bil Slovenec, kar se pa zdaj ne da storiti, ker so odborniki izvoljeni na šest let. V pri- hodnjič pa pričakujemo, da se bo pri- volitvi odbora tudi gledalo na nas in se nam bo dala pravica, ktera nam gre po številu prebivavcev in po velikosti davkov. — Po "Telegrafu" se bo sklical naš deželni zbor konca meseca oktobra. "Tagespošta" to taji, pa "Telegraf" le svojo trdi, rekši, da je že prejšnje ministerstvo to ukazalo, in tudi zdanje na vprašanje deželnega poglavarstva na to pritrdilo. Vendar vsi dvomimo, da bi se res že meseca oktobra snidli deželni zbori predlitavskih dežel.

V Terstu. (Skedenjali Ščedna? — Slovenstvo okoli Tersta). Vasi blizo Tersta, omenjeni v "Slovincu" pod št. 44. pravi jo vsi tukajšnji Slovinci Ščedna, neki drugi Slovenci pa, vsaj kakor sem jaz slišal, tudi Skedna, drugači ne. Na gosp. Kozlerjevem zemljovidu se bere vendar Ske- den, in ravno to ime, ne pa Skedenj, kakor napčno terdi gosp. učitelj Čenčur v letošnjih "Novicah" pod št. 32., ne po- menja po mojem nič. Jaz sem bil ob neki priložnosti djal gosp. Kozlerju tukaj v Terstu, da se pač ne pravi Skeden, kakor se na- haja na njegovem zemljovidu, ampak Ščed- na. On mi je na to odgovoril, da njegovo imenovanje je že pravo, ker neki pomenja oder, kjer se mlati. Posebno ta pogovor mi je bil dal priliko, pisati kaj o tej zadevi za "Slovincu", kjer sem skušal dokazati, da se nima pisati in izgovarjati ne Skeden, ne Skedenj, temoč le Ščedna (ali vsaj Škedna, če se ravno hoče), ker mi Slo- venci tukaj ne poznamo vasi pod imenom Skeden ali Skedenj. Naj mi le kdo do- kaže, da je res tudi beseda Ščedna, ali prav za prav raba čerke č v njej lokalizem, in zakaj da ne govoré tudi ščedenj na- mesto skedenj (oder, kjer se mlati), pro- sim! Včeraj, namreč potem ko sem bil pre- bral dopis iz Skednja (?) v "Novicah", sem nalašč poprašal pri tako imenovanem "suhem malnu" (mlinu) neko žensko, ki je šla s svojim oslom proti Terstu, in ki sem jo imel za Slovenko iz Ščedne, aligre morda iz Skednja? Na to me bistro pogleda, in pa odgovori: "Kaj čem v skednji? saj nimam kaj mlatiti" (prav dobro)! Po tem sem jo vprašal, "ali gré iz Ščedne?" "Jest nisem od tam", mi je djala. — Kaj nam je tedaj treba téh ponavljanj in zméšnjav? Kdo nam pa neki tudi daje oblast, samo — ali svojevolljno prenamejati sedanja imena vasi in mest? In pri katerem narodu se dela kaj tacega? Koliko imen še bi se morda nam zdelo treba spreminjati, ko bi le smeli! Jaz sem svetoval, naj se piše in izgovarja tudi v prihodnost Ščedna (Škedna —?), in pa ob enem opomnil, da, če bi šlo po misli mojih protivnikov, kar se tiče imeno- vanja omenjene vasi, bi se zdaj dosledno tudi moralo reči Teržišče ali Teržište, kakor se je po mojem nekda reklo, name- sto Terst. Tu ne nahajam prav nobene nedoslédnosti, čeravno gosp. Čenčur ima za smešno, kar sem pisal v tem oziru. —

(Konec pride)

Dežele trojedine kraljevine.

Iz Reke 21. avgusta. (Madjarska stranka). Dualistična madjarska ideja je

nekterim našim Rečanom spet možgane zme- šala, tako da so spet začeli rogoviliti, kakor so 1860. in 1861. leta rogovili. Hvalevredna "Zukunft", ktera slavjanske interese moško brani, je Rečane v nekem dopisu iz Reke na tri verste razdelila, namreč: v narodnjake, ungareze in italijanissime. Ali ta poslednji prislov je Rečane tako razkačil, da so "Zu- kunft" pred svoj sodni stol poklicali, jo tam prekleli, tudi z materijalnimi kaznimi so jej žugali, samo da niso mogli najti paragrafa, poleg kterega bi jo mogli obsoditi. Da bi pa vsaj kak vspéh svoje delavnosti v zbor- nici pokazati mogli, so jo smešno zavili ter rekli, da zahtevajo neposredno unijo z Ogri. Ker je pa nekdo nedosledno njihovo rav- nanje na smeh celemu izobraženemu občin- stvu natanko popisal v "Zukunftu", zate- gadelj so enoglasno sklenili, ta hvalevredni list iz kazine vreči, namesti tega pa so si madjarski "Politikai Hetilap" omislili. — Risum teneatis amici, madjarski list v re- škeji kazini!!! Razun enega ali dveh živa duša ne zna po madjarsko še kruha ne si sprostiti! Kdo ve, če ne bodo nekterim stekli- šem ali razsajavcem še delj časa možgani vrelj, in da dobomo danes leto in dan celó kitajskih časopisov v reško kazino. — Zna- biti da sčasom Rečani tudi do Kitajcev sim- patij dobijo, ker niso Hervati. — In da bi toliko željno unijo z Madjari, bolj ko je mogoče, pospeševali, sklenili so 20. t. m., na dan sv. Štefana kralja ogerskega, na- praviti veliko demonstracijo. Osnovali so nek "Comitato — fiumano — ungharese", kteremu je bil glava neki mladič, ki je pred 3 leti v Garibaldovej vojski služil, se ve, da je ta-le Garibaldovec imel še neko- liko pomagačev, in med njimi nekega sta- rega in že celó plešivega moža, kateri že od 1848. leta zmirej za madjare vojuje, in če dobro premislimo, vsi pervaki omenjenega društva so ljudje, kateri v nobeni priložnosti nimajo ničesa zgubiti, ampak le dobiti, ki so se že leta 1861 naučili, kako je ko- ristno v motnem ribiti, zato so tako verno pripravljali in skušali mestjane za tedanjo svečanost pridobiti.

Za to pa so si omislili lep trobojen (mad- jarsk) barjak (bandero) zlatom in srebrom obšit, kateri več stotin goldinarjev velja, tudi več stotin manjših banderic, ktera so mislili siromakom deliti (bogatejši morali bi za svoja okna sami potrebnih banderic pre- skerbiti), za tim krono ogersko pozlačeno, ktero so skupaj z banderom mislili po mestu nositi. Prostemu ljudstvu so dali ra- zumeti, da so se zlati ogerski časi spet po- vernili, da tabakov monopol spet pride v privatne roke, bankovci pa pridejo ob svojo veljavo, in da se ima finančna straža prečee v Bakar v tamošnjo hervaško deželo iz svete ungarske zemlje prestaviti, da bodo tudi davki zmanjšani po starem ustavu, itd. Vse se je veselilo dne odrešenja, in gorje mu, kdor bi bil rekel, da to ne more biti! — Ali, ko v saboto 19. t. m. mestno po- glavarstvo živo na red pobere stekle rogo- vileže, ostro zabrani vsako najmanjšo de- monstracijo in vse nasledke divjega početja na njihovo odgovornost zvali, bili so kakor okamneli. — Pride nedelja 20. t. m. in bil je v mestu blaženi mir. Čast in hvala mest- nemu poglavarstvu, ktero je znalo neumnim rogoviležem na rep stopiti. Kolika sreča, ako bi bilo leta 1861 reško poglavarstvo ondašnjim steklišem na tak način zobe po- kazalo; gotovo ne bi se bilo toliko škanda- lov dogodilo, in bili bi jim se morebiti že možgani ohladili! Res škoda za mirne in pohlevne reške mestjane, škoda za krasno Reko, da ji peščica neumnih postopačev, ki o narodnosti najmanjšega pojma nimajo, ampak pri taci priložnostih le svoje koristi iščejo, pred drugimi razsvitljenimi narodi slavno ime kali!

Istinovič.

Ptuje dežele.

Ruska.

Petrograd. (Konec.) Narodna zavest je zbujena, pa žalibog da se je najpred

*) To priznavamo tudi mi pa pristavljamo, da naj se človek uči tujih jezikov na pravem mestu in ob pravem času. Vredn

obrnila proti Poljakom, puntarskim bratom slavjanskim! Poljaci so padli in zdaj išče narodna zavest drugih potov, kamor bi se obrnila, — in takih na Ruskem ne manjka. Obrnila se je proti puntarskim časnikom in knjigam ruske in poljske emigracije. Pred poljskim puntom so imeli spisi ruskih in poljskih izseljencev veliko veljavnosti in upljiva po celem Ruskem, celo na carskem dvoru jim ni manjkalo podpornikov in prijatlov. Navstajal je poljski punt in ves ruski narod se je za cara in domovino potegnil. Herzen, Dolgoruki, Bakunin in drugi pa so le pisali zoper rusko vladu, šuntali so Poljake, hotli so raztergati in razkositi rusko državo, — in tako so se zamerili ruskemu narodu in se pripravili ob vse zaupanje tako, da jih zdaj po puntu nikdo ne kupuje, nikdo ne podpira in nikdo ne posluša. K temu je pa še tudi to pomagalo, da je ruska cenzura od svoje poprejšnje ostrogi nekaj popustila in domačim časnikom dovolila prostejše se gibati.

Narodna zavest obrača se dalje proti judom in misli jih porusiti. V zapadnih krajinah ruskih živi mnogo judov ali židov, ki se preseljujejo iz Nemškega, živijo od kupčarenja pa ohranijo svoj nemški duh in značaj. Zdaj velja te porusiti. Pervi korak k temu so judje sami storili, da bi se prikupili vladi. Sami si napravljajo ruske šole in čitavnice; v Vilni imajo časopis na pol hebrejski, na pol pa ruski. Se ve da judje starega kopita hudo razsajajo in se porusovanju upirajo. Pa bode malo kaj pomagalo. Zdaj je vlada tudi dovolila, da se smejo judje naseliti v izhodne pokrajine, v notranjo Rusijo, kjer popred niso smeli prebivati. Tako pridejo judje daleč proč od Poljakov, s kterimi so radi proti Rusiji v en rog trobili, zraven se pa še sami porusujejo.

Narodnoruska zavest se kaže slednjič s tim, da se vsi bolj imenitni časniki preseljevanju Nemcev na Rusko ustavljajo, zraven pa na to merijo, naj bi se nemški upljiv iz Ruskega potrebil. In ravno to je misel slavjanofilov. Najslavnejši možje delajo v tem duhu. Katkov je že minulega leta dregnil v to gnjezdo. Pokazal je, da Nemci v pobaltških krajinah uživajo mnogo predpravil ali privilegij, da si mislijo napraviti posebno nemško deželo v ruskem carstvu, da gorijo za veliko Nemčijo, ktera mora segati tako daleč, kamor in kjer se glasi nemška beseda. Za Katkovom so jeli ravno tako pisati drugi časniki in tej peresnej pravdi ne bode konec, preden ruska vlada v pobaltških deželah ne zravna te nemške zamotane štrene.

Drugi mož, ki se je vzdignil proti Nemcem, je ruski učenjak Lamanskij. Prehodel je ta gospod vse dežele zapadnih Slovanov in popisoval, kaka se jim godi. Škoda, da tako učen mož ni vsega prav videl in še celo od avstrijskih Slovanov marsikaj pravil, kar ni res! Pa pustimo to in povejmo na tem mestu le to, kako je ta Nemce na Ruskem prijel. Lamanskij je bil izvoljen za predsednika narodopisnega odbora cesarske ruske družbe zemljopisne in govoril je 29. januarja t. l. v seji tega odbora dolgo in znanostno besedo. Popisoval je, kako Nemci že od starodavnih časov proti izhodu rijejo in tiščijo, kako sanjajo od „Zug nach dem Osten“ in naj tudi Ruska dobro gleda, kaj se po Ruskem godi. Na koncu svojega govora je storil predlog, naj se Ruska na tanko preišče in popiše, pa to etnografsko-statistično popisovanje naj se začne pri „inorodnih“ Rusih, med kterimi so najpervi Nemci. Ta beseda: „inorodni“ ljudje, ki niso na Ruskem doma, bila je ogenj v strehi in vnela se je po časnikih huda pravda. Nemce zagovarja „St. Petersburger Zeitung“, ktero vreduje žid ali jud Dr. Mayer; ravno ta časnik je pa tudi organ Petrograške akademije znanosti in ved. Proti njemu pa se bojujejo mnogi ruski časniki in med njimi

celo „Golos“ od ktereга piše celo „Petersburger Zeitung“, da je on edini časnik na Ruskem, ki je pravičen do Nemcev; zdaj jih pa še ta zapušča in pristavlja, da pomeneče na Ruskem je mogoče le po tem dvojnem potu: ali po sili ali s predpravami, — Rusje pa nočejo nobenega. —

Iz vsega tega se razvidi, da po Ruskem v dveh poslednjih letih pojema stara vne-marnost v narodnih zadevah in da se zbuja zavest narodnoruska in zraven slovanska. Bog daj srečo in svoj blagoslov! —

Bulgarska.

(Učiteljsko semenišče). Pravilje „Slovenec“, kaj turška vlada počenja, da bi ljudi sleparila in jih na misel pripravila, kako lepo skerbi za svoje podložne Bulgarce. Pa Turčija ostane stara pijavka in Bulgarci ostanejo stari mučenci. Kakor se kaže, naj ta ubogi narod ne pričakuje nobene pomoči od nikoder drugod, nego od samega sebe. Francoska in Angleška varujete bolnega moža, da jima ta turški ljubej konec ne vzame, — Ruska ne hodi zastran svoje ju-goizhodne politike po pravem potu, — Gerška in njeni fanarijoti derejo ubogi bulgarski narod do kože. — Druge podonavske dežele si same sebi ne morejo in ne vedó pomagati, — sama Avstrija je, do ktere ubogi ondašnji prebivavci svoje oči obračajo, pomoči prosijo in pričakujejo. Pa tudi Avstrija svoje oči in serce le bolj proti večeru obrača in ne gleda tje, odkoder tudi za njo rumeno solnce prave in večne slave izhaja. Ubogi narod bulgarski nima torej nikogar razun milega Boga in samega sebe.

Pa le zbujen in izomikan narod si more in si ve pomagati. Torej je neobhodno potreba, da se bulgarski narod najhitrejši ko je mogoče, izomika. Pa kako? Tu mi na misel pride, kar je slavni profesor dr. Purkyne v Pragi nekda rekel: „Ako se hočejo Bulgarci hitro izomikati, treba je, da si napravijo učiteljsko semenišče v Pragi“. Bulgarci hodijo po celem svetu v šolo, hodijo na Prusko, Francosko itd., pa pridejo domu sicer omikani, ali domoljubi, slovanski domoljubi niso, izkadil se jim je duh slovan-ski! Ti gospodje postanejo učitelji in tro-sijo tuji, neslavjanski duh v serca bulgarske mladine. Živa potreba je tudi, da se temu potujčevanju konec stori in da se torej bulgarski mladini priložnost ponudi, v domo-rodnem, slavjanskem duhu odgojevat in omikovati se.

Pervi, kterih dolžnost bi bila tu pomagati, so bogati rodoljubi Bulgarski, — za njimi drugi Slavjani in poslednjič tudi vlada avstrijska. Vesela in slavna prihodnost čaka našo Avstrijo tam proti izhodu v po-dunajskih pokrajinah. Naj Avstrija uboge ondašnje narode podpira, da si serca, lju-bezen in zaupanje njihovo pridobi.

Kje pa naj se napravi to učiteljsko seme-nišče? Najbližje in ročnej bi se ve da bilo v Novemgradu ali v Zagrebu: pa kakor reči zdaj stojé, dozdeva se nam najpripravnije mesto — zlata Praga. —

Razne novice.

* V Gradcu je umrl 2. dan t. m. pl. g. Anton Čop, bivši c. kr. svetovavec graške naddeželne sodnije, 80 let star in od pri-postih kmečkih staršev v Lescah na Goren-skem rojen. Rajni je bil kaj blaga duša in zmirej zvest svoji domovini, zagovarjaje vedno njene pravice. L. 1848 je bil tukaj v Celovcu eden najpervih in krepkejših pod-pornikov in prijatlov tukajšnje „Slovenije“. Naj bi ga posnemali mladi pravniki! Počivaj v miru, blagi rojak!

* Ondanji shod slovanskih pevcev v Kromerizu na Moravskem je bil kaj sijajen. Šešlo se je nad 30 pevskih društev in več ko 20.000 ljudi. Prišli so tudi praški „so-koli“ in 600 Hanakov na konjih in v svoji lepi narodni obleki je poviševalo veliko svečanost; živili česki pevci!

* Vojska slovenskim péčam. „Zg. Danica“ v 23. listu pripoveduje to le: „Na Nabrežini se poslovim s svojimi tovarši, se vsedem na pripravljene voziček in jo dalje derdram po kraškem svetu. Tu mi za kratek čas moj voznik pripoveduje, de so letos nek tuj gospod bili v njih šoli, pa najpervo ukazali, da imajo učenke svoje peče raz glav potegniti in v prihodnje v šoli golo-glave biti. — Jez mu velim, da je to morda po novi šegi? Kmet z glavo odmaja ter reče: Jez bi pa mislil, da po sebičnih muhah.“ To bravši spominjam se, da se je ravno to pred 5—6 leti tudi na Koroškem v sloven-skem Plajberze godilo. Tudi v tisto šolo je prišel c. k. šolski inšpektor ali nadzornik in prvo je bilo, da je zaukazal, naj dekleta bele rute denejo raz glave; nekterim jih je še sam raz glave potegnil. S tim pa je tudi preskušnja bila pri kraju; zakaj ubogi otroci, ki tu v visokih gorah malo kedaj ali celo nikoli ne vidijo gosposkega človeka, bili so tako preplašeni, da so se vsi tresli in niso mogli spregovoriti besedice več. — V Hodiščah je ravno ta gospod učence in učenke učil in navajal prav po gosposko se priklanjati. Ne vem zakaj da? Morebiti, da se mu niso prav spodobno priklonili. Po-klical je izza klopi več učencev in ukazal jim, naj se pred njim prav priklanjajo. Kdor tega ni prav storil, tega je prijel za glavo in mu z roko glavo na viš in na vzdol priklanjal. — Še nekaj o ravno tem gospodu. V Kapli pri Dravi je bila pre-skušnja ob 8mih napovedana. Pa minulo je 10. in 11. ura, ubogi otrociči so le še ča-kali in okoli dvanajstih se je prikazala tista visoka gospoda. — Zdaj je ta gospod menda v Terstu. —

* Vse evropske armade štejejo okoli 3.987.000 vojakov. Pri pomorski vojni pa jih je tudi več kot 200.000. Tedaj je v vsem skupaj več ko 3 milij. ljudi, ki živijo pri-siljeni ali prostovoljno v najboljših letih v vojaškem stanu. Pa vsi vendar ne nosijo zmirej pušek, ker se spuščajo domú na do-pust. Vzemimo tedaj, da je polovica vseh vojakov na dopustu, ostaja jih vendar še poldrugi milijon, ki so vedno drugemu de-lovanju: kmetijskemu, rokodelskemu ali obert-nijskemu, odtegnjeni. Deržavni stroški zna-šajo zanje vsako leto 825 milijonov tolarjev.

V gospodarskem oziru pa je škoda še večja. Stavimo, da bi vsak izmed teh 1½ milijonov vojakov, ki so v najboljših letih, na dan najmanj pol tolarja prislužil, tedaj so deržave na dan na zgubi za 750.000 to-larjev. Če se k temu še to prišteje, kar se po vojaških konjih, ki jih štejejo pri konjištvu in topništvu 300.000, škode uterpi, — znaša ves zgubiček (za 300 delavnikov na leto) okoli 250 milijonov tolarjev ali 1 milijardo frankov. Razun tega pa se jih še mnogo izseli ali poškode, da postanejo pokveke, ali v nezdravih krajih, kjer se preveč nakupičeni, pomerje ali pa celo tudi umori, kar zlasti denesnje dni ni nenavadno. Če se vse to resno premisli, mora se kaj reči, da kmetijstvu, rokodelstvu in obert-ništvu sploh vojaščina veliko škode prizadeva.

Živežna ceua.

	krompir (vagan)		sirovom,			maslo	salo	grah	leča	slama	seno	dreva	
						libra	vagan-mer.		stot (cent)		sež.		
	g.	k.	k.	k.	k.	g.	k.	g.	k.	g.	k.	g.	k.
Mariboru	1	20	52	60	44	—	28	—	32	110	140	8	50
Celju	1	60	45	52	42	—	9	—	10	75	130	6	—
Ptujem	1	20	36	36	40	—	28	—	32	110	130	8	50
Ljubljani	1	80	50	54	44	3	70	4	—	135	175	8	50
Kranju	—	—	38	48	46	—	—	4	80	150	2	—	510
N. Mestu	—	—	45	44	40	4	20	4	20	1	150	6	20
Celovcu	—	—	44	50	44	—	—	4	40	170	8	3	40
Terbižu	—	—	—	—	—	4	12	4	5	—	—	—	—

Dunajska borsa 29. avgusta 1865.

London	109 10
Novi zlati	5 13
Srebro	107